

06/34

Finanční prostředky poskytnuté na úhradu nákladů pozemkových úprav z kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zemědělství, Pozemkového fondu České republiky, operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“, popř. programu SAPARD

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 2006 pod číslem 06/34. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala Mgr. Zdeňka Profeldová.

Cílem kontroly bylo posoudit účelnost poskytování finančních prostředků na úhradu nákladů pozemkových úprav a ověřit hospodárnost nakládání s těmito prostředky pozemkovými úřady.

Kontrolu provedly v období od října 2006 do května 2007 skupiny kontrolujících z územních odborů NKÚ střední Čechy, severozápadní Čechy, jižní Čechy, severovýchodní Čechy a severní Morava.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2003 až 2006, v případě věcných souvislostí i období předcházející a navazující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“);

Státní zemědělský intervenční fond (dále jen „SZIF“).

Námítky, které proti kontrolnímu protokolu podaly MZe a SZIF, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících. O odvolání proti rozhodnutí o námítkách, které podaly MZe a SZIF, rozhodlo Kolegium NKÚ usnesením.

Kolegium NKÚ na svém XIV. zasedání, konaném dne 28. srpna 2007,

schválilo usnesením č. 6/XIV/2007

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Provádění pozemkových úprav a jejich financování upravuje zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, účinný od 1. ledna 2003.

Pozemkovými úpravami se rozumí prostorové a funkční uspořádání pozemků ve veřejném zájmu. Zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby byly vytvořeny podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. Současně se jimi zajišťují podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, vodního hos-

podářství a zvýšení ekologické stability krajiny. Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako závazný podklad pro územní plánování.

Pozemkové úpravy se provádějí zpravidla formou komplexních pozemkových úprav. Pokud je potřeba vyřešit pouze některé hospodářské nebo ekologické potřeby v krajině nebo když se pozemkové úpravy týkají jen části katastrálního území, provádějí se formou jednoduchých pozemkových úprav. Prostřednictvím jednoduchých pozemkových úprav lze provést i upřesnění nebo rekonstrukci přidělů půdy.

Pozemkové úřady, které organizují pozemkové úpravy a zároveň o nich rozhodují, byly do 31. prosince 2002 součástí bývalých okresních úřadů. Od 1. ledna 2003 byly začleněny do organizační struktury MZe – staly se samostatnými odděleními jeho odborů „Zemědělská agentura a pozemkový úřad“. Činnost pozemkových úřadů řídí Ústřední pozemkový úřad (dále jen „MZe-ÚPÚ“).

Zdroje financování nákladů pozemkových úprav

1. Kapitola státního rozpočtu Ministerstvo zemědělství (dále jen „kapitola MZe“)

Podle zákona č. 139/2002 Sb. hradí stát náklady pozemkových úprav z rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa (dále jen „kapitola VPS“) prostřednictvím pozemkových úřadů. Na úhradě nákladů pozemkových úprav se podílejí i účastníci pozemkových úprav, popřípadě i jiné fyzické a právnické osoby, mají-li zájem na provedení pozemkových úprav. V případě, že provedení pozemkových úprav je vyvoláno v důsledku stavební činnosti, hradí náklady stavebník v závislosti na rozsahu území dotčeného stavbou. Stavebníkem, který se v kontrolovaném období nejvíce podílel na úhradě nákladů pozemkových úprav, bylo Ředitelství silnic a dálnic ČR (dále jen „ŘSD“); jednalo se o pozemkové úpravy spojené s budováním dálnic a rychlostních komunikací.

2. Prostředky z programů spolufinancovaných Evropskou unií

Náklady spojené s vyměřením pozemků a další vybrané náklady na pozemkové úpravy bylo možno hradit z programů spolufinancovaných z prostředků Evropské unie (dále jen „EU“). Žadatelem a příjemcem finanční pomoci byly pozemkové úřady.

2.1 Program SAPARD

Program SAPARD byl zahájen v dubnu roku 2002, tj. před vstupem České republiky do EU. Způsobilé výdaje na pozemkové úpravy a vyměřením pozemků byly hrazeny v rámci opatření 1.4 *Meliorace a pozemkové úpravy* (dále jen „opatření 1.4“). Finanční pomoc byla u opatření 1.4 poskytována ve výši 100 % celkových přijatelných výdajů, z toho 75 % z prostředků EU a 25 % z národních zdrojů. Proplácení projektů z prostředků SAPARD bylo ukončeno 30. listopadu 2005. Zbýlé závazky programu SAPARD byly hrazeny v rámci programu *Horizontální plán rozvoje venkova*. Pro zajištění programu SAPARD v ČR byla ustavena akreditovaná Agentura SAPARD, nejdříve jako součást MZe, od roku 2004 jako součást SZIF.

2.2 Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

Operační program *Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství* (dále jen „OP Zemědělství“) navazující na předvstupní program SAPARD byl Evropskou komisí schválen v květnu 2004. Možnost získání finanční pomoci z OP Zemědělství byla stanovena na tříleté období 2004 až 2006. Správnost řízení a realizaci pomoci OP Zemědělství zabezpečuje MZe jako *Řídící orgán OP Zemědělství* (dále jen „MZe-ŘO“). Ke kontrole a hodnocení úrovně řízení OP Zemědělství a monitorování efektivního vynakládání finančních prostředků na realizaci OP Zemědělství zřídil ministr zemědělství *Monitorovací výbor OP Zemědělství*.

Výkon vybraných implementačních činností pro OP Zemědělství a pravomoci k nakládání s peněžními prostředky na bankovních účtech MZe, ze kterých jsou hrazeny investiční a neinvestiční výdaje OP Zemědělství, delegovalo MZe-ŘO dohodami na SZIF jako *Zprostředkující subjekt*. Od 1. ledna 2004 je SZIF na základě dohody o delegování činností rovněž *Platební jednotkou*, tj. vykonává některé činnosti týkající se prostředků EU. Funkce *Zprostředkujícího subjektu* a *Platební jednotky* jsou na SZIF odděleny a vykonávány nezávisle na sobě.

Pro poskytování pomoci z OP Zemědělství vydalo MZe-ŘO *Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování pomoci z OP Zemědělství pro období 2004–2006* (dále jen „Pravidla“).

Na pozemkové úpravy je finanční pomoc poskytována z OP Zemědělství prostřednictvím podopatření 2.1.1 *Pozemkové úpravy* (dále jen „podopatření 2.1.1“), a to ve výši 100 % způsobilých výdajů, z toho 80 % činí příspěvek EU a 20 % příspěvek z národních zdrojů. Pomoc mohla být poskytnuta na dva investiční záměry, a to na geodetické práce pro vytvoření návrhu pozemkových úprav a vytyčování pozemků a na realizace společných zařízení v rámci pozemkových úprav (polní cesty, protierozní opatření, opatření ke zvýšení ekologické stability krajiny). Žádosti o finanční pomoc na podopatření 2.1.1 byly přijímány ve dvou z celkem dvanácti kol příjmu žádostí vyhlášených v letech 2004 až 2006 v rámci OP Zemědělství (v prvním od 31. května do 25. června 2004 a šestém od 9. do 19. srpna 2005).

3. Pozemkový fond České republiky

Podle zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, může Pozemkový fond České republiky (dále jen „PF ČR“) poskytovat v okresech s nedokončeným příděllovým a scelovacím řízením finanční prostředky na upřesnění nebo rekonstrukci přídělů, a to do výše 200 mil. Kč (od 5. května 2006 do výše 400 mil. Kč) ročně, které lze čerpat postupně v závislosti na průběhu prací. Tyto prostředky využívá PF ČR na úhradu nákladů jednoduchých pozemkových úprav, kterými se provádí upřesnění a rekonstrukce přídělů. Provedení těchto pozemkových úprav organizují pozemkové úřady na základě dohody s PF ČR.

Ve spolupráci pozemkových úřadů s PF ČR byl vypracován seznam katastrálních území v České republice, ve kterých je nutné řešit rekonstrukci nebo upřesnění přídělů. Po dohodě pozemkových úřadů s PF ČR pak byly vybrány katastrální území k řešení a limit čerpání finančních prostředků pro jednotlivé pozemkové úřady v daném roce. Zpracování pozemkových úprav však PF ČR požaduje (a také hraď) pouze v tom případě, že podíl státní půdy v daném katastrálním území činí minimálně 30 %.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Koncepce provádění pozemkových úprav

MZe-ÚPÚ zpracoval v roce 1998 na základě úkolu uloženého vládou České republiky *Koncepci činnosti pozemkových úřadů do roku 2010*, včetně nároků na finanční zabezpečení. Koncepce předpokládala ročně zahajovat cca 270 pozemkových úprav. Protože se nedařilo tuto koncepci naplňovat, mj. kvůli nezabezpečení požadované výše finančních prostředků, zpracoval MZe-ÚPÚ v roce 2005 *Koncepci činnosti pozemkových úřadů včetně potřeb finančního zabezpečení v letech 2006 až 2008*, kterou projednalo vedení MZe v lednu 2006.

Koncepce byla zpracována na základě údajů vyžádaných od pozemkových úřadů a měla umožnit reálný pohled na potřebný rozsah práce v jednotlivých činnostech pozemkových úřadů, a tím také na potřebné objemy finančních prostředků. Podle této koncepce je pro zachování dosavadního postupu v pozemkových úpravách nutno ročně zahajovat cca 310 pozemkových úprav. Minimální výše předpokládané potřeby finančních prostředků na zabezpečení činností

pozemkových úřadů byla vyčíslena pro rok 2006 ve výši 1 810 mil. Kč, pro rok 2007 ve výši 1 828 mil. Kč a pro rok 2008 ve výši 2 115 mil. Kč.

Na úhradu nákladů pozemkových úprav je předpokládáno cca 90 % z vyčíslených prostředků, zbývající prostředky byly určeny na nezbytné náklady spojené s oceněním věcí, identifikací parcel a vyměřením pozemků (podle ustanovení § 21a zákona č. 229/1991 Sb.) náklady na technickou pomoc a lustrace pozemků.

Celkový přehled o čerpání finančních prostředků na činnost pozemkových úřadů v letech 2003 až 2006 podle jednotlivých zdrojů je uveden v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1

(v tis. Kč)

Rok	Státní rozpočet (kapitola MZe)	Programy spolufinancované EU (prostředky státního rozpočtu + EU)	PF ČR	Ostatní	Celkem
2003	597 602	270 226	51 548	42 090	961 466
2004	697 208	200 527	71 576	60 858	1 030 169
2005	451 980	453 200	161 647	72 824	1 139 651
2006	546 791	580 290	73 618	146 178	1 346 877
Celkem	2 293 581	1 504 243	358 389	321 950	4 478 163

Skutečné čerpání finančních prostředků na činnosti prováděné pozemkovými úřady v letech 2003 až 2006 se pohybovalo od 961 mil. Kč v roce 2003 do 1 347 mil. Kč v roce 2006 (viz tabulka č. 1). Podíl úhrady nákladů pozemkových úprav na celkových nákladech na činnosti pozemkových úřadů se v těchto letech pohyboval od 84 % v roce 2003 do 93 % v roce 2006. Počet zahajovaných pozemkových úprav v jednotlivých letech se zvyšoval až do roku 2004, kdy bylo zahájeno cca 285 pozemkových úprav, což přibližně odpovídalo předpokladům koncepce z roku 1998.

V letech 2005 a 2006 významně vzrostly finanční prostředky na programy spolufinancované EU, ale zároveň poklesly výdaje na pozemkové úpravy ze státního rozpočtu. A tak, ačkoli v těchto letech bylo na činnost pozemkových úřadů vynaloženo více finančních prostředků než v roce 2004, počet zahájených pozemkových úprav poklesl (na cca 198 v roce 2005, resp. na cca 219 v roce 2006), neboť na projektové práce pozemkových úprav nelze spolufinancování EU využít.

Kontrolované pozemkové úřady neobdržely v letech 2003 až 2006 požadovanou výši finančních prostředků. Při zahajování pozemkových úprav se řídily prioritami stanovenými MZe-ÚPÚ, tj. zahajovaly pozemkové úpravy především z důvodu výstavby liniových staveb (dálnice, rychlostní komunikace, železniční koridor), rekonstrukce přídělů na základě požadavku PF ČR a povinnosti stanovené zákonem (požadavek vlastníků nadpoloviční výměry zemědělské půdy v dotčeném katastrálním území).

Rozsah zahájených pozemkových úprav odpovídal koncepci z roku 1998 pouze v roce 2004, v ostatních kontrolovaných letech nebylo předpokládaného počtu zahajovaných pozemkových úprav dosaženo.

2. Finanční prostředky poskytnuté z kapitoly MZe na činnosti pozemkových úřadů

Podle ustanovení § 20 odst. 1 písm. j) a § 20 odst. 2 zákona č. 139/2002 Sb. hradí pozemkové úřady náklady na pozemkové úpravy (§ 17 téhož zákona) a další náklady zde uvedené z prostředků státního rozpočtu vyčleněných v kapitole VPS. V letech 2003 až 2006 však byly prostředky na tyto výdaje schváleny v rozpočtové kapitole MZe v rámci běžných výdajů. Svým charakterem výdaje na činnosti pozemkových úřadů do rozpočtové kapitoly MZe patří, neboť spadají do okruhu působnosti této kapitoly státního rozpočtu.

2.1 Rozpočet

V letech 2003 až 2006 byl na začátku každého rozpočtového roku rozpisem ukazatelů stanoven rozpočet běžných výdajů na činnost pozemkových úřadů; rozpočet investičních výdajů na tento účel nebyl stanoven. V průběhu roku byl rozpočtovými opatřeními upravován rozpočet běžných výdajů a rovněž byly stanoveny prostředky na investiční výdaje. Na začátku roku 2005 nebyly výdaje na činnosti pozemkových úřadů rozpočtem vůbec pokryty, v průběhu roku byly na tento účel převedeny rozpočtovými opatřeními prostředky v rámci rozpočtové kapitoly MZe a dále na základě zákona č. 285/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, byly na tento účel převedeny prostředky z PF ČR ve výši 200 mil. Kč.

V roce 2006 se situace s nezabezpečenými výdaji na činnosti pozemkových úřadů v rozpočtu kapitoly MZe opakovala, na tento účel bylo rozpisem ukazatelů stanoveno pouze 50 mil. Kč. V průběhu roku 2006 byly na tento účel na základě zákona č. 178/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění zákona č. 444/2005 Sb., a některé další zákony, opět převedeny prostředky z PF ČR, tentokrát ve výši 500 mil. Kč.

V letech 2005 a 2006 nebyly ve státním rozpočtu zabezpečeny finanční prostředky na úhradu nákladů, které hradí pozemkové úřady podle ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 139/2002 Sb. Nezabezpečené výdaje státního rozpočtu byly v těchto letech řešeny převodem prostředků v rámci rozpočtové kapitoly MZe a z PF ČR.

2.2 Čerpání

Celkem bylo v letech 2003 až 2006 čerpáno 2 293 581 tis. Kč, čerpání prostředků v jednotlivých letech podle účetní evidence v členění na běžné a investiční výdaje je uvedeno v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2

(v tis. Kč)

Rok	Rozpočet po změnách		Čerpání		Přečerpání (+) nebo nedočerpání (-)		Poznámka
	BV	IV	BV	IV	BV	IV	
2003	470 512	141 468	456 134	141 468	-14 378	0	14 000 z BV převedeno do RF
2004	541 061	157 283	526 414	170 794	-14 647	+13 511	1 110 z BV převedeno do RF
2005	413 194	38 834	384 249	67 731	-28 945	+28 897	
2006	402 028	144 767	401 199	145 592	-829	+825	

RF – rezervní fond MZe

BV – běžné výdaje

IV – investiční výdaje

Z tabulky č. 2 vyplývá, že v letech 2004 až 2006 byly přečerpány investiční výdaje, na jejichž úhradu byly použity nedočerpané běžné výdaje určené na činnosti pozemkových úřadů, a to v roce 2004 celkem 13 511 tis. Kč, v roce 2005 celkem 28 897 tis. Kč a v roce 2006 celkem 825 tis. Kč.

MZe v letech 2004 až 2006 neprovedlo rozpočtová opatření na nezajištěné úhrady investičních výdajů na činnosti pozemkových úřadů v celkové výši 43 233 tis. Kč a hradilo je z běžných výdajů určených na tyto účely.

2.3 Kontrola použití finančních prostředků

Použití finančních prostředků na úhradu nákladů pozemkových úprav bylo kontrolováno u pozemkových úřadů Hradec Králové, Kolín, Kutná Hora, Litoměřice, Louny, Nový Jičín, Opava a Tábor. Celková výše nákladů kontrolovaných pozemkových úprav včetně pozemkových úprav, na jejichž úhradě se podílelo ŘSD, činila 65 808 tis. Kč.

Při kontrole bylo zjištěno u MZe – Pozemkového úřadu Kutná Hora porušení ustanovení § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v celkové výši 144 183 Kč tím, že z rozpočtu roku 2003 hradil práce, které byly provedeny až v roce 2004.

MZe – Pozemkový úřad Kolín nepostupoval v souladu s ustanovením § 49 odst. 2 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, tím, že nevyloučil z výběrového řízení uchazeče, který neprokázal kvalifikační předpoklady stanoveným způsobem, a zakázku mu zadal. Dále porušil ustanovení § 17 odst. 2 zákona č. 139/2002 Sb. tím, že v roce 2006 uhradil celkem 169 561 Kč za práce vyvolané stavební činností, které bylo povinno hradit ŘSD. Tím zároveň porušil ustanovení § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb.

3. Finanční prostředky poskytnuté z programů spolufinancovaných ze zdrojů EU

3.1 Stanovení finančních prostředků na financování projektů pozemkových úprav v rámci programu SAPARD a OP Zemědělství

Program SAPARD

V rámci opatření 1.4 bylo schváleno celkem 309 projektů, z toho 305 projektů bylo k 30. listopadu 2005 aktivních. Celkem bylo do listopadu 2005 proplaceno 301 projektů ve výši finanční pomoci 658 mil. Kč (prostředky EU 494 mil. Kč, státní rozpočet 164 mil. Kč), a tím byly vyčerpány finanční prostředky stanovené pro toto opatření. Zbylé závazky (4 projekty ve výši finanční pomoci 26,4 mil. Kč) byly proplaceny v rámci programu *Horizontální plán rozvoje venkova* v prosinci 2005 a lednu 2006.

OP Zemědělství

Podle *Programového dodatku k OP Zemědělství* byly pro podopatření 2.1.1 stanoveny pro období 2004–2006 celkové veřejné zdroje (prostředky státního rozpočtu + prostředky EU) ve výši 33,47 mil. € (cca 1,06 mld. Kč). Po změnách schválených *Monitorovacím výborem* a MZe činila výše veřejných zdrojů na podopatření 2.1.1 celkem 53,65 mil. €, tj. 1 556,5 mil. Kč, při přepočtu kurzem 29,01 Kč/€ (leden 2006).

MZe-ŘO vydalo na 399 projektů (165 z prvního a 234 ze šestého kola příjmu žádostí) schválených k financování *rozhodnutí o poskytnutí finanční pomoci /dotace/ v rámci OP Zemědělství* (dále jen „rozhodnutí“) v celkové výši veřejných zdrojů 1 605,3 mil. Kč (598,6 mil. Kč v prvním a 1 006,7 mil. Kč v šestém kole příjmu žádostí). Částka, na kterou byla vydána rozhodnutí v šestém kole příjmu žádostí, byla o 48,8 mil. Kč vyšší než celková schválená výše veřejných zdrojů po změnách s ohledem na již známou úsporu veřejných zdrojů u projektů z prvního kola příjmu žádostí.

U 163 projektů z prvního kola příjmu žádostí činila úspora veřejných zdrojů celkem 118,5 mil. Kč, tj. cca 20 % částky, na kterou byla vydána rozhodnutí. Tato úspora vznikla především z důvodu nižších výdajů na projekt po provedeném výběrovém řízení. Z této částky bylo cca 90 mil. Kč využito v šestém kole příjmu žádostí.

K 31. prosinci 2006 předložily pozemkové úřady žádosti o proplacení k 41 projektům ze šestého kola příjmu žádostí. Snížení přijatelných výdajů u těchto projektů činilo 19,7 mil. Kč, tj. 12 %

částky dle rozhodnutí vydaných pro projekty ze šestého kola příjmu žádostí. Snížení přijatelných výdajů u zbývajících 193 projektů ze šestého kola nebylo v době kontroly NKÚ známo, neboť pozemkové úřady nehlásily v rozporu se stanovenými podmínkami změnu výdajů těchto projektů neprodleně.

Vzhledem k nevyužitým úsporám veřejných zdrojů u projektů z prvního kola příjmu žádostí, úsporám známým k 31. prosinci 2006 u projektů ze šestého kola příjmu žádostí a úsporám, které vzniknou u 193 projektů nedokončených k 31. prosinci 2006 a u nichž úspora nebyla nahlášena včas, nebudou veřejné zdroje schválené pro období let 2004 až 2006 pro podopatření 2.1.1 dočerpány.

3.2 Stanovení rozpočtu na předfinancování pozemkových úprav v rámci programu SAPARD a OP Zemědělství a jeho čerpání

Projekty spolufinancované ze zdrojů EU týkající se pozemkových úprav měly stanoven specifický postup financování. Schválené projekty byly předfinancovány ze 100 % z výdajů rozpočtové kapitoly MZe, které byly na tento účel závazně určeny. Poté, co bylo schváleno proplacení těchto projektů, byl příslušný podíl prostředků EU (u programu SAPARD činil tento podíl 75 %, u OP Zemědělství činil 80 %) převeden na příjmový účet MZe a stal se příjmem této rozpočtové kapitoly. Celkem bylo v letech 2003 až 2006 na předfinancování programů spolufinancovaných EU vynaloženo 1 504 243 tis. Kč.

MZe v roce 2005 předfinancovalo výdaje projektů, z nichž část v celkové výši 1 206 tis. Kč nebyla v roce 2006 uznána jako přijatelná. Dojde-li k předfinancování a následné korekci výdajů z OP Zemědělství v rozdílných rozpočtových letech, nelze tuto skutečnost napravit bez porušení ustanovení § 46 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. Toto pochybení MZe řešilo v roce 2006 převodem finančních prostředků ve výši 1 206 tis. Kč určených na investiční výdaje pozemkových úprav do výdajů určených na předfinancování projektů pozemkových úprav v rámci OP Zemědělství.

V tomto případě jde o systémový nedostatek, neboť porušení rozpočtových pravidel je způsobeno tím, že doba od schválení financování projektů pozemkových úprav z OP Zemědělství do schválení proplacení těchto projektů je ve většině případů delší než jeden rok, zatímco prostředky státního rozpočtu pro příslušný rok musí být v tomto roce použity a zúčtovány. Kontrolou přijatelných výdajů projektů mohou být provedeny korekce, a to i v jiném roce, než byly tyto výdaje vynaloženy. V případech, kdy předfinancování bylo provedeno v jiném rozpočtovém roce, než byla provedena korekce výdajů nebo byla ukončena administrace projektu (tj. nebylo schváleno jeho proplacení), nebylo možno upravit vyšší čerpání výdajů na OP Zemědělství v roce, kdy proběhlo předfinancování, aniž by byla porušena rozpočtová pravidla.

3.3 Použití finančních prostředků na pozemkové úpravy v rámci OP Zemědělství

Regionální odbory SZIF (dále jen „RO SZIF“) vyhotovovaly na základě vydaných rozhodnutí *Podmínky poskytnutí finanční pomoci (dotace) v rámci OP Zemědělství* (dále jen „Podmínky“), k jejichž plnění se příjemci pomoci (pozemkové úřady) zavázali.

Předmětem kontroly na centrálním pracovišti SZIF byly projekty v požadované výši finanční pomoci celkem 458 374 tis. Kč a na RO SZIF Praha, Hradec Králové, Ústí nad Labem, České Budějovice a Opava byly kontrolovány projekty v požadované výši finanční podpory celkem 28 387 tis. Kč. U pozemkových úřadů Hradec Králové, Kolín, Kutná Hora, Litoměřice, Louny, Nový Jičín, Opava a Tábor bylo kontrolováno plnění Podmínek, stanovených pro projekty z prvního kola příjmu žádostí v celkové výši finanční pomoci 27 017 tis. Kč.

Nejúvažnější nedostatky zjištěné při kontrole

Pozemkové úřady neplnily povinnost stanovenou Pravidly, že příjemce pomoci je povinen v případě, že dojde k odchylce od Podmínek nebo projektu, neprodleně předkládat na RO SZIF *Hlášení příjemce pomoci o změnách v průběhu realizace projektu v rámci Operačního programu* (dále jen „Hlášení“). Pozemkové úřady nahlašovaly změny ve výdajích projektu až po nebo v závěru realizace projektu, kdy byla známa konečná výše výdajů na projekt. Změna – snížení výdajů na projekt – vznikla ve většině případů v důsledku nižší nabídkové ceny vybraného uchazeče při výběrovém řízení, tj. před realizací projektu. Kontrolované pozemkové úřady odůvodňovaly neplnění výše uvedené povinnosti pokynem zaslaným MZe-ÚPÚ, dle kterého na základě dohody s MZe-ŘO nebudou snižovány výdaje projektů podle uzavřených smluv s dodavateli prací, ale výdaje budou upraveny až po ukončení prací. SZIF pozdní předkládání Hlášení toleroval nebo neověřoval.

Pozemkové úřady, resp. MZe jako účetní jednotka, neúčtovaly v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, o pohledávce vzniklé v souvislosti s podáním žádosti o proplacení výdajů projektu. Tím zároveň neplnily povinnost stanovenou v části A bodu 13 písm. c) Pravidel platných pro první kolo příjmu žádostí. Tak v roce 2005 nebylo účtováno o pohledávkách za prostředky EU u 73 žádostí o proplacení projektů v celkové částce 154 309 tis. Kč.

4. Finanční prostředky poskytnuté z PF ČR

V letech 2003 až 2006 bylo na jednoduché pozemkové úpravy, kterými se prováděly rekonstrukce a upřesnění přidělů v okresech s nedokončeným přidělovým a scelovacím řízením a které byly hrazeny PF ČR, vynaloženo 358 mil. Kč (viz tabulka č. 1). V žádném roce nebyl využit celý limit finančních prostředků, který mohl PF ČR na tento účel dle zákona č. 569/1991 Sb. čerpat (v letech 2003 až 2005 do 200 mil. Kč za rok, v roce 2006 do 400 mil. Kč). Podle vyjádření MZe-ÚPÚ bylo plnění požadavků PF ČR ovlivněno mj. kapacitami a odbornými možnostmi zpracovatelů pozemkových úprav. Jedná se o specifické, mnohdy velmi náročné pozemkové úpravy, kdy je nutno překonávat nedostatky (chybění) podkladů v katastru nemovitostí.

Pozemkové úpravy hrazené PF ČR byly kontrolovány u pozemkových úřadů Kolín, Litoměřice, Louny a Tábor; celkové kontrolované náklady činily 4 668 tis. Kč. Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky.

III. Vyhodnocení

Náklady na úhradu pozemkových úprav měly být dle zákona č. 139/2002 Sb. hrazeny z rozpočtové kapitoly VPS, ačkoli svým charakterem neodpovídají výdajům, které by dle zákona č. 218/2000 Sb. měly být z této kapitoly hrazeny.

Byly zpracovány dvě koncepce činnosti pozemkových úřadů, ale cíle v počtu zahajovaných pozemkových úprav byly dodrženy pouze v roce 2004. V ostatních letech nebyly dosaženy z důvodu nedostatečné výše finančních prostředků ze státního rozpočtu. V letech 2005 a 2006 byl nedostatek finančních prostředků ze státního rozpočtu na tento účel řešen převodem prostředků z PF ČR, v roce 2005 ve výši 200 mil. Kč a v roce 2006 ve výši 500 mil. Kč. Zároveň však nebyl v celé výši využit zákonem stanovený limit pro čerpání finančních prostředků PF ČR na pozemkové úpravy na upřesnění nebo rekonstrukce přidělů.

MZe v letech 2004 až 2006 neprovedlo v rozporu s rozpočtovými pravidly rozpočtová opatření na nezajištěné úhrady investičních výdajů na činnosti pozemkových úřadů v celkové výši 43 233 tis. Kč a hradilo je z běžných výdajů určených na tyto účely.

MZe v roce 2005 předfinancovalo výdaje projektů pozemkových úprav v celkové výši 1 206 tis. Kč, které v roce 2006 nebyly uznány jako přijatelné, a hradilo tuto částku v roce 2006

z jiné položky rozpočtové skladby. Toto porušení rozpočtových pravidel bylo způsobeno rozporem v legislativě, kdy vyšší předfinancování projektů v rámci OP Zemědělství nelze v jiném rozpočtovém roce upravit bez porušení rozpočtových pravidel.

Zdroje stanovené na roky 2004 až 2006 v rámci OP Zemědělství pro podopatření 2.1.1 ve výši 1 556,5 mil. Kč nebudou dočerpány, neboť úspory vzniklé snížením výdajů na projekty pozemkových úprav nebyly pozemkovými úřady oznamovány neprodleně, aby mohly být do konce roku 2006 využity. Porušení povinnosti oznamovat neprodleně změny výdajů projektu SZIF toleroval.

MZe nevedlo v letech 2005 a 2006 v účetnictví pohledávky za prostředky EU v rámci OP Zemědělství, v důsledku toho bylo účetnictví MZe nesprávné. K 31. prosinci 2005 činily tyto pohledávky 154 309 tis. Kč.